

การพยากรณ์ต้นทุนการผลิตหม้อแปลงไฟฟ้าประเภทไม่มีสวิตช์ตัดไฟ สำหรับการไฟฟ้านครหลวง
(Estimation of Product Costs Cost of Conventional Transformer for Metropolitan Electric Authority)

นายศรัณย์ ว่องวิษกร

อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.พัชราภรณ์ ญาณภีร์รัตน์

ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: fengpppy@ku.ac.th

บทคัดย่อ

ในการหาต้นทุนการผลิตที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทำการเปิดประมูลราคานั้นเป็นสิ่งที่ทางการไฟฟ้านครหลวงให้ความสำคัญ เราจึงทำการศึกษาหาวิธีการพยากรณ์ราคาวัตถุดิบที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ไฟฟ้ากำลังสูง 2 ชนิด คือ

- Conventional Transformer 3P 4W 24kV 240/416V 300kVA (Platform)
- Conventional Transformer 3P 4W 12/24 kV 240/416V 500 kVA

เพื่อที่จะคำนวณราคาค่าต้นทุนของผลิตภัณฑ์ไฟฟ้ากำลังสูงได้ถูกต้องยิ่งขึ้น
คำสำคัญ : การพยากรณ์, วิธีอนุกรมเวลา

Abstract

To find the cost of production in order to analyze the bidding price is important for The Metropolitan Electricity Authority (MEA). We have studied ways to predict the suitability of the product raw material prices of High power voltage two types.

- Conventional Transformer 3P 4W 24kV 240/416V 300kVA (Platform)
- Conventional Transformer 3P 4W 12/24 kV 240/416V 500 kVA

In order to calculate the cost of high-power electrical products, has a more accurate

Keyword : Forecast, Time Series Method

1. บทนำ

1.1. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ศึกษาวิธีการพยากรณ์ราคาวัตถุดิบทางตรงที่เหมาะสมของหม้อแปลงไฟฟ้าประเภทไม่มีสวิตช์ตัดต่อ
2. ประมาณต้นทุนวัตถุดิบทางตรงของหม้อแปลงไฟฟ้าฯ

1.2. ขอบเขตของโครงการ

เป็นการศึกษาเพื่อการประมาณต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์ไฟฟ้ากำลังสูงสำหรับผลิตภัณฑ์ ดังต่อไปนี้

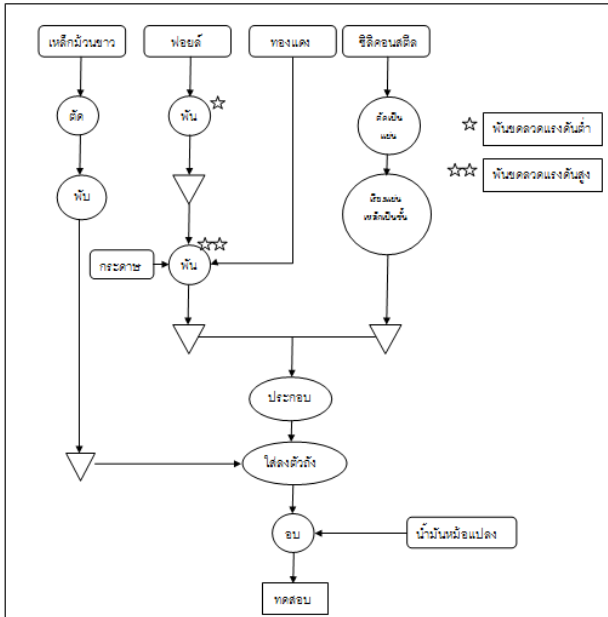
1. Conventional Transformer 3P 4W 24kV 240/416V 300kVA (Platform)
2. Conventional Transformer 3P 4W 12/24 kV 240/416V 500 kVA

1.3. การดำเนินงานปัจจุบัน

การเปิดราคาประมูลการจัดซื้อหม้อแปลงไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวงในปัจจุบันใช้ราคาเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปีเพราะฉะนั้นวิธีดังกล่าวจึงไม่สะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริงของหม้อแปลงไฟฟ้าจึงจำเป็นต้องหาวิธีการในการช่วยพิจารณาการเปิดราคาประมูลหม้อแปลงไฟฟ้า

2. ศึกษาวิธีการผลิตของผลิตภัณฑ์ไฟฟ้ากำลังสูง

จากการศึกษากระบวนการการผลิตหม้อแปลงไฟฟ้าพบว่า สามารถนำมาเขียนเป็นแผนภาพขั้นตอนการผลิตได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการการผลิตหม้อแปลงไฟฟ้า

จากการศึกษากระบวนการการผลิตหม้อแปลงไฟฟ้าแล้วนั้นจะพบว่า ส่วนประกอบที่สำคัญที่ใช้ในการผลิต ประกอบด้วยวัตถุดิบหลัก 5 ชนิด สามารถดูได้จากเปอเซนตโดยมูลค่าของหม้อแปลง 300kVA และ 500 kVA ตารางที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ส่วนประกอบของหม้อแปลงไฟฟ้า CONV. TRANS 3P 4W 24kV 240/416V 300 kVA.(PLATFORM)

รายการวัสดุ	BOM (%BY VALUE)
	ณ. 15 ก.ค. 52
แกนเหล็ก (กก.)	54.14
ขดลวดแรงสูง (ลวดทองแดง) (กก.)	14.10
ขดลวดแรงต่ำ (Foil) (กก.)	17.60
น้ำมันหม้อแปลง (ลิตร)	6.40
ตัวถัง (กก.)	7.77

ที่มา : การไฟฟ้านครหลวง (2552)

ตารางที่ 2 ส่วนประกอบของหม้อแปลงไฟฟ้า CONV. TRANS 3P 4W 12/24kV 240/416V 500 kVA.

รายการวัสดุ	BOM (%BY VALUE)
	ณ. 16 ก.ค. 52
แกนเหล็ก (กก.)	50.10
ขดลวดแรงสูง (ลวดทองแดง) (กก.)	16.70
ขดลวดแรงต่ำ (Foil) (กก.)	18.28
น้ำมันหม้อแปลง (ลิตร)	7.36
ตัวถัง (กก.)	7.56

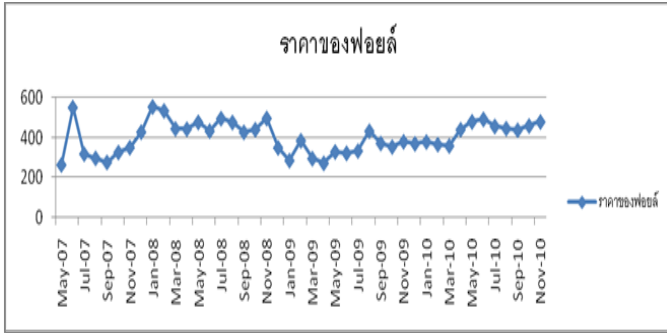
ที่มา : การไฟฟ้านครหลวง (2552)

หลังจากนั้นนำราคาวัตถุดิบหลักมาทำการตรวจสอบว่าการขึ้นลงของราคาวัตถุดิบนั้นจะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของราคาหม้อแปลงไฟฟ้าหรือไม่โดยการหาปัจจัยโดยใช้โปรแกรม Minitab โดยข้อมูลที่ให้เป็นปัจจัย Y คือ ราคาของหม้อแปลงไฟฟ้า ณ วันที่-เดือน-ปี ที่ทำการจัดซื้อ โดยมีตัวแปร X คือ ราคาฟอยล์ ราคาทองแดง และ จำนวนที่ทำการจัดซื้อ ซึ่งหลังจากการวิเคราะห์ผล ได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อราคาหม้อแปลงไฟฟ้านั้นจะประกอบด้วยราคาวัตถุดิบ 2 ชนิด คือ ทองแดง และ ฟอยล์

จากนั้นทำการวิเคราะห์หาช่วงเวลาที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพยากรณ์ของวัตถุดิบทั้ง 2 ชนิด จากข้อมูลเดิมราคารายเดือนที่มีอยู่ตั้งแต่เดือน พ.ค.2007- พ.ย.2010 มีแนวโน้มดังภาพที่ 2 และ 3

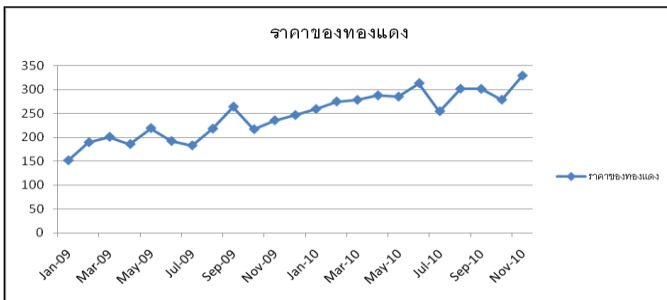

ภาพที่ 2 ราคาทองแดง ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2007 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2010

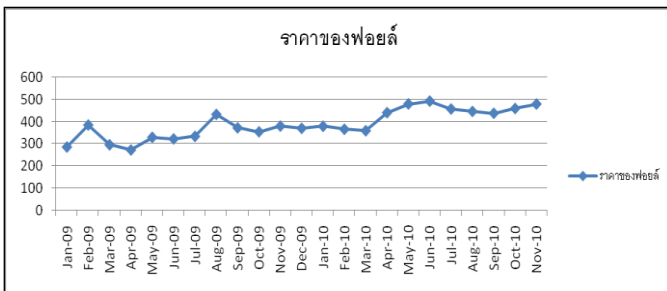

ภาพที่ 3 ราคาฟอยล์ ตั้งแต่ เดือนมกราคม 2009 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2010

จากภาพแนวโน้มของราคาทองแดง และ ราคาฟอยล์ นั้นในช่วงปี 2007 ถึง ปี 2008 นั้นมีการแกว่งของข้อมูลมากเกินไป จึงทำการตัดข้อมูล ตั้งแต่ปี 2008 ถึง ปี 2010 ทั้งซึ่งจะได้กราฟแนวโน้มของราคาวัตถุดิบทั้ง 2 ดิมาอย่างขึ้นดังภาพที่ 4 และ 5 ตามลำดับ

ภาพที่ 4 ราคาทองแดง ตั้งแต่ เดือนมกราคม 2009 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2010

ภาพที่ 5 ราคาฟอยล์ ตั้งแต่ เดือนมกราคม 2009 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2010

จากนั้นสำหรับทองแดงทำการพยากรณ์เป็นรายเดือน (บาท ต่อหน่วยของวัตถุดิบ)จะมาเป็นช่วงเวลา 1 ปี 2 ปี และ 3 ปีขึ้นไป

ในการพยากรณ์ราคาโดยใช้ข้อมูลในอดีตเป็นระยะเวลา 1 ปี ย้อนหลัง นั้นวิธีที่เหมาะสมในการพยากรณ์จะเป็นวิธีที่ต้องการจำนวน ข้อมูลในอดีตไม่มาก ซึ่งวิธีที่เหมาะสมในการพยากรณ์ ก็คือ Simple Moving Average, Weight Moving Average, Exponential Smoothing

ในการพยากรณ์ราคาโดยใช้ข้อมูลในอดีตเป็นระยะเวลา 2 ปี ย้อนหลังนั้น จะเพิ่มวิธีการพยากรณ์ขึ้นจากการพยากรณ์โดยใช้ข้อมูลใน

อดีต 1 ปี ขึ้นอีก 1 วิธี ก็คือ วิธี Holt's Method เนื่องจากจำนวนข้อมูล ย้อนหลังนั้นพอที่จะเห็นแนวโน้มของตัวข้อมูลชัดเจนมากขึ้นจึงนำวิธีการ ของ Holt's Method เข้ามาทำการพิจารณาด้วย

ในส่วนของการพยากรณ์โดยใช้ข้อมูลในอดีตเป็นระยะเวลา 3 ปี ย้อนหลังนั้นจะทำการเพิ่มวิธีการพยากรณ์จากเดิมขึ้นอีก 2 วิธี คือ วิธี Holt's Winter Method และ Improved Fuzzy for Seasonal เนื่องจาก ข้อมูลในอดีตพอที่จะมีความเป็นฤดูกาลจึงนำวิธีดังกล่าวมาทำการ พิจารณาเพิ่มเติม (โดยวิธี Improved Fuzzy for Seasonal เป็นอีกทางเลือก หนึ่งนอกเหนือจากวิธีอนุกรมเวลา)

ในส่วนของการพยากรณ์นั้นจากภาพที่ 3 จะเห็นว่าข้อมูลที่ได้ไม่มีความ เป็นฤดูกาลจึงไม่ทำการพิจารณาด้วยวิธี Holt's Winter Method และ Improved Fuzzy for Seasonal

แต่เนื่องจากการวิเคราะห์ว่าการใช้ข้อมูลสองปีย้อนหลังนั้นมีความ เหมาะสมเพราะได้ทำการตัดชุดข้อมูลที่ไม่มีเสถียรออกทำให้ค่าที่พยากรณ์ ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์วิธีการพยากรณ์โดย ใช้ข้อมูล 1,2,3 ปีย้อนหลังจะได้ค่าคลาดเคลื่อนกำลังสองของราคา ทองแดง และ ฟอยล์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าคลาดเคลื่อนกำลังสองของวิธีต่างๆ ในระยะเวลาต่างๆกันของทองแดง

Method	ระยะเวลา		
	1ปี	2ปี	3ปี
Simple Moving Average (N=2)	942.78	745.30	920.37
Simple Moving Average (N=3)	715.76	650.49	965.55
Simple Moving Average (N=4)	839.82	716.13	1,186.74
Simple Moving Average (N=5)	772.15	781.81	1,376.17
Simple Moving Average (N=6)	814.01	874.99	1,545.80
Weight Moving Average	495.86	649.49	891.15
Exponential Smoothing	886.30	715.90	912.01
Holt's Method		612.61	912.01
Holt's Winter Method			899.96
Improve Fuzzy for Seasonal			1,132.44

ในส่วนของการพยากรณ์ราคาฟอยล์นั้นวิธีที่เหมาะสม คือ วิธี Weight Moving Average แต่วิธีดังกล่าวสามารถพยากรณ์ราคาวัตถุดิบ ล่วงหน้าได้ระยะสั้นเท่านั้น ซึ่งมีข้อไปดูลค่า คลาดเคลื่อนกำลังสองของวิธี Holt's Method แล้วจะมีค่าคลาดเคลื่อนกำลังสองมากกว่า วิธีของ Weight Moving Average เพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 4 ค่าคลาดเคลื่อนกำลังสองของวิธีต่างๆในระยะเวลาต่างๆกันของฟอยล์

Method	ระยะเวลา		
	1ปี	2ปี	3ปี
Simple Moving Average (N=2)	697.97	1,813.01	2,908.12
Simple Moving Average (N=3)	1,236.75	1,987.36	2,597.50
Simple Moving Average (N=4)	1,518.23	2,294.78	3,002.84
Simple Moving Average (N=5)	1,610.01	2,393.72	3,463.35
Simple Moving Average (N=6)	1,784.52	2,390.43	3,575.07
Weight Moving Average	415.81	1,405.74	2,496.11
Exponential Smoothing	415.81	1,425.70	2,549.43
Holt's Method		1,425.70	2,549.43
Holt's Winter Method			
Improve Fuzzy for Seasonal			

กล่าวคือ หากต้องการพยากรณ์ราคาวัตถุดิบล่วงหน้า 1 เดือน วิธีที่เหมาะสมในการพยากรณ์ ก็คือ วิธี Weight Moving Average แต่หากต้องการค่าพยากรณ์ล่วงหน้า 2-4 เดือน การใช้ Holt's Method ก็เป็นอีกทางเลือกที่เหมาะสม

และจากวิธีการนำราคาที่ทำกรพยากรณ์ล่วงหน้าเปรียบเทียบกับวิธีของการไฟฟ้านครหลวงจะได้ค่าความคลาดเคลื่อนจากราคาหม้อแปลงที่คิดจากราคาวัตถุดิบในขณะนั้นน้อยกว่าวิธีของการไฟฟ้านครหลวงดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความแตกต่างระหว่างราคาพยากรณ์ และ ราคาของการไฟฟ้า กับ ราคาตลาดวัตถุดิบ

ราคาวัตถุดิบที่ใช้คิดต้นทุนผลิตภัณฑ์	ราคา		ราคา	
	หม้อแปลง 300 KVA	ความแตกต่าง	หม้อแปลง 500 KVA	ความแตกต่าง
ราคาที่ได้จากการพยากรณ์	460,620.03	-0.19%	591,486.86	-0.28%
ราคาที่ใช้การไฟฟ้านครหลวงใช้	500,384.62	-8.84%	653,076.92	-10.72%
ราคาที่ใช้ราคาวัตถุดิบในตลาด	459,741.90		589,829.22	

3. สรุป

จากการศึกษากระบวนการผลิตที่ใช้ในการผลิตหม้อแปลงไฟฟ้าทั้ง 2 ชนิด พบว่ามีวัตถุดิบหลักที่สำคัญอยู่ 5 ชนิด คือ แกนเหล็ก ฟอยล์ ทองแดง น้ำมันหม้อแปลง เหล็กม้วนขาว หลังจากการนำวัตถุดิบทั้ง 5 ชนิด มาทำการหาช่วงเวลาของข้อมูลในอดีตที่จะนำมาวิเคราะห์ในการพยากรณ์และวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสม จะได้ว่า ช่วงเวลาที่

เหมาะสมของจำนวนข้อมูลย้อนหลังในอดีตของทองแดง และ ฟอยล์ คือ การใช้ข้อมูลในอดีต 2 ปีย้อนหลัง และ วิธีที่เหมาะสมที่สุดในการพยากรณ์ คือ วิธี Holt's Method และ Weight Moving Average ($W_1=0.86, W_2=0.08, W_3=0.06$) ตามลำดับ

ซึ่งจากการได้วิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมจะนำราคาที่ได้จากการพยากรณ์มาคิดต้นทุนของหม้อแปลงไฟฟ้าเปรียบเทียบกับราคาต้นทุนของหม้อแปลงไฟฟ้าที่ทางการไฟฟ้านครหลวงใช้คิดเข้าผลิตภัณฑ์ จะพบว่าหากใช้ราคาที่ทำกรพยากรณ์มาก่อนจะให้ได้ราคาของผลิตภัณฑ์แม่นยำกว่าวิธีการที่การไฟฟ้าใช้อยู่ ดังตารางที่ 5

4. กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิศวกรรมอุตสาหกรรมฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ผู้เขียนขอขอบคุณ รศ.ดร. พชรภรณ์ ญาณภักดิ์ (อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ) รศ.ดร.ประไพศรี สุทัศน์ ณ อยุธยา (กรรมการ) อ.สุวิวัฒน์ สืบสานกุล ที่ให้คำปรึกษา และ ข้อเสนอแนะ และ คณะทำงานที่ช่วยอบรมวิธีเขียนรายงาน และ ช่วยประสานงานทุกอย่าง จนโครงการนี้เสร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณบริษัท Precise และ บริษัท Thai-Maxwell รวมถึงหน่วยงานราชการต่างๆที่ให้ข้อมูล และการประสานงานที่ดี ในการทำโครงการฉบับนี้ จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

5. เอกสารอ้างอิง

- 1 <http://home.kku.ac.th/anuton/cost%20accounting>, 2553
- 2 Hansen and Mowen, 1996
- 3 กิ่งกนก สุทธิ และรวีวัลย์, 2546
- 4 Brinker, 1994
- 5 Hansen, Don R. and Mowen, Marryanne M., Cost Management, 1997, p. 59
- 6 Mark, M. Davis, Nicholas, J. Aquilano, and Richard, B. Chase, *Fundamentals of Operations Management*, 2003: 355